

Lausunto sisäministeriön lausuntopyyntöön vastaanottorahan ja käyttörahan tarkistamisesta

Taustaa

Sisäministeriö pyytää Pirkanmaan hyvinvointialueelta lausuntoa valmistelussa olevasta hallituksen esityksestä koskien kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntaa, myönnettävän vastaanottorahan ja käyttörahan tarkistamisesta.

Hallituksen esityksen taustalla on maan hallituksen hallitusohjelman kohta 10.3. Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikkaa koskeva kirjaus vastaanottorahan pienentämisestä vastaanottodirektiivin ja perustuslain sallimaan minimiin. Hallituksen esityksellä tavoitellaan hallitusohjelmassa vastaanottoiminnalle asetettujen säästötavoitteiden toteuttamista. Lakiesitys on valmisteltu määräaikaiseksi vuoden 2025 loppuun. Pysyvämpi lakimuutos valmistellaan, kun hallitusohjelman mukainen toimeentulotukilain kokonaisuudistus etenee ja toimeentulotukea koskevat muutokset ovat tiedossa.

Vastaanottorahaa ja käyttörahaa maksetaan vastaanottolain (Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettu laki 746/2011) perusteella. Vastaanottoraha ja käyttöraha kuuluvat vastaanottolain 13 §:n 1. momentin mukaisiin vastaanottopalveluihin.

Vastaanottorahan ja käyttörahan maksatuksesta vastaa maahanmuuttovirasto (Migri). Vastaanottorahaa maksetaan hakemuksesta. Vastaanottorahaa voidaan myöntää, jos hakijan tai hänen perheensä tulot ja varat eivät riitä jokapäiväisiin menoihin kuten ruokaan ja vaatteisiin.

Alaikäisille maksettava käyttöraha on tarkoitettu alaikäisyksikössä asuvan lapsen henkilökohtaisia menoja varten, käyttörahalla ei turvata lapsen toimeentuloa. Alaikäisyksikkö vastaa lapsen kaikista välttämättömistä menoista ja erityisistä tarpeista johtuvista menoista, kuten harrastuksista ja opiskelusta.

Kiireellisen toimeentulotuen maksatuksesta vastaa Kansaneläkelaitos

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto

Vastaanottorahan ja alaikäiselle maksettavan käyttörahan pienentämisellä ei ole suoranaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen ja toimintaan. Kiireellisen toimeentulotuen maksatus kuuluu Kansaneläkelaitoksen vastuulle. Hyvinvointialueen vastuulle kuuluu mahdollisen täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen maksatus.

Vastaanottorahan pienentämisellä voi olla seurannaisvaikutuksia, kuten mahdollista velkaantumista ja syrjäytymistä. Työikäisten sosiaalipalveluiden asiantuntijoiden näkemyksen mukaan vastaanottoraha on jo nykyisellä tasolla määrältään pieni ja esimerkiksi ruuan hinnan nousu on vaikeuttanut vastaanottorahalla toimeen tulemistä.

Henkilöt ovat haavoittuvassa asemassa ja vastaanottorahan pienentäminen voi heikentää edelleen heidän tilannettaan. Samoin huomiota tulee kiinnittää Suomeen turvapaikanhakijana tulleiden lapsien tilanteeseen. Vastaanottorahan myöntämisessä tulisi

edelleen olla mahdollisuus käyttää harkintaa, joka perustuu lapsen oikeuksien sopimukseen.